Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

HE 167/2017 vp keskeiset ehdotukset

Ympäristövaliokunta 16.11.2017
Hallitussihteeri Katariina Haavanlammi

HE liittyy niin sanotun MCP-direktiivin kansalliseen täytäntöönpanoon

- MCP - direktiivi koskee keskisuurista polttolaitoksista *(Medium Combustion Plant)* ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta

- Koskee polttoaineteholtaan (P) vähintään 1 mutta alle 50 megawatin (MW) polttolaitoksia

- Ko. kokoluokan laitoksille ei tällä hetkellä lainkaan EU- sääntelyä
  - Jäsenvaltioilla (kuten Suomella) on vaihtelevasti omaa kansallista sääntelyä

- MCP - direktiivi annettu 25.11.2015, saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöön viimeistään 19.12.2017

Nykyinen kansallinen sääntely ja tarvittavat muutokset tiivistettynä

- Osa (mutta ei kaikki) direktiivin soveltamisalaan kuuluvista laitoksista on YSL:n mukaan rekisteröinti- tai lupavelvollisia
  - pääsääntöisesti 5 MW ≤ P < 50 MW laitokset
  - joissain tilanteissa myös osa 1 MW ≤ P < 5 MW laitoksista
  - pääosa laitoksista on lain liitteen 2 mukaan rekisteröitäviä, mahdollinen luvanvaraisuus perustuu joko lain liitteeseen 1 tai YSL 30 §:n sääntelyyn
- Rekisteröinti- ja lupavelvollisiin laitoksiin sovelletaan PIPO –asetusta
  - pääosa ympäristönsuojeluvaatimuksista on yksikkökohtaisia
  - mukana runsaasti ympäristönsuojeluvaatimuksia, joita direktiivi ei edellytä
- Direktiivin täytäntöönpano edellyttää sekä lakitason muutoksia että kokonaan uutta PIPO- asetusta

MCP – direktiivin täytäntöönpano

YSL

PIPO-asetus

Energiantuotantolaitos =
yksi tai useampi energiantuotantoyksikkö

Rekisteröintivelvollisuus laajennetaan nykyistä pienempiin laitoksiin

- Rekisteröintivelvollisuus laajenee nykyistä huomattavasti pienempiin energiantuotantolaitoksiin eli uusi alaraja on vähintään 1 MW
- Siirtymäsäännösten mukaisessa aikataulussa erillisten rekisteröitävien ja luvitettavien 1 MW ≤ P < 5 MW laitosten määrä lisääntyy
  - Tarkkoja lukumääriä ei pystytä arvioimaan; nykytilanteessa ei kattavaa tietopohjaa käytössä, kun ko. kokoluokka ei pääsääntöisesti ole ollut YSL piirissä.
  - v. 2015 teetetyn selvityksen mukaan arviolta n. 3000 direktiivin soveltamisalaan kuuluvaa laitosta Suomessa ja näistä suurin osa eli 61 % on 1 MW ≤ P < 5 MW.

Energiantuotantolaitosten rekisteröinnille nykyistä lyhyempi määräaika

- Nykyisen kansallisen sääntelyn mukaan kaikkia rekisteröitäviä toimintoja koskee 90 päivän määräaika
- MCP- direktiivin täytäntöönpano edellyttää, että energiantuotantolaitosten rekisteröinnille säädettäisiin muita rekisteröitäviä toimintoja huomattavasti lyhyempi määräaika eli 30 päivää
  - Rekisteröinti- ilmoitus on tehtävä 30 päivää ennen toiminnan aloittamista ja myös viranomaisen on toimittava ko. määräajassa
- Muille rekisteröitäville toiminnolle säädettäisiin 60 päivän määräaika, joka tulisi kuitenkin voimaan vasta 1.1.2019

Uusille energiantuotantoyksiköille polttoainetehon yhteenlaskusääntö 1/2

- Jos kahden tai useamman uuden keskisuuren energiantuotantoyksikön savukaasut 1) poistetaan tai 2) tekniset ja taloudelliset tekijät huomioon ottaen voitaisiin toimivaltaisen viranomaisen arvion perusteella poistaa yhteisen piipun kautta, pidetään yksiköitä yhtenä kokonaisuutena, jonka polttoaineteho määräytyy yksiköiden yhteenlasketun polttoainetehon perusteella.
- Polttoainetehon yhteenlaskusääntöä sovelletaan ”kokonaisuuteen” kuuluvien energiantuotantoyksiköiden päästöraja-arvojen määrittämiseen, savukaasupäästöjen määräaikaismittausten aikaväliin sekä käyttötuntien laskentaan → huomioitu yksityiskohtaisesti uudessa PIPO- asetuksessa

Uusille energiantuotantoyksiköille polttoainetehon yhteenlaskusääntö 2/2

- Esimerkkinä hypoteettinen tilanne eli uusi Päiväranta 2

kaksi uutta 12 MW
energiantuotantoyksikköä

- Jos yhteenlaskusääntöä sovelletaan
  - Laitoksen polttoaineteho on 24 MW, molemmille yksiköille määrätään päästöraja-arvot 24 MW mukaan
- Jos yhteenlaskusääntöä ei sovelleta
  - Laitoksen polttoaineteho on 24 MW, molemmille yksiköille määrätään päästöraja-arvot 12 MW mukaan

Energiantuotantolaitoksia koskevia tietoja rekisteröitävä ja julkaistava internetissä

- Velvollisuus kohdistuu toimivaltaisiin rekisteröinti- ja lupaviranomaisiin
- Julkaistavia tietoja ovat esimerkiksi energiantuotantolaitokseen kuuluvien yksiköiden polttoaineteho sekä laitoksen sijainti
- Tiedot tarkentuvat uuden PIPO –asetuksen sääntelyssä
- Tiedot saadaan pääsääntöisesti toiminnanharjoittajalta (esim. rekisteröinti- ilmoitus, lupahakemus ja –päätös)
- Toiminnanharjoittajan tuotava esiin, jos haluaa jonkin tiedon osalta vedota johonkin julkisuuslain mukaiseen salassapitoperusteeseen → toimivaltainen viranomainen tekee päätöksen ko. tiedon julkaisemisesta

Polttoaineiden saatavuushäiriöt

- Kun polttoaineiden saatavuudessa on häiriöitä, vähärikkistä polttoainetta käyttäville tai yksinomaan kaasumaista polttoainetta käyttäville laitoksille voidaan myöntää määräajaksi oikeus poiketa päästöraja-arvojen noudattamisesta
  - Yhteys toimivaltaiseen valvontaviranomaiseen, joka myöntää poikkeuksen 6 kk ja 10 vrk

Lakimuutosten porrastettu soveltaminen: uusi laitos vai olemassa oleva laitos ? 1/2

- Lakimuutoksia sovelletaan uusiin laitoksiin kaikkein nopeimmalla aikataululla, olemassa oleville laitoksille siirtymäaikoja
- Laitos on uusi jos se otetaan käyttöön 20.12.2018 jälkeen, muutoin laitos on olemassa oleva

Lakimuutosten porrastettu soveltaminen: uusi laitos vai olemassa oleva laitos ? 2/2

- Olemassa oleva laitoksia on ”kahta tyyppiä”:
  - Laitoksia, jotka jo nykyisten kansallisten säännösten mukaan on rekisteröity tai luvitettu
  - Laitoksia, joka eivät nykyisten kansallisen säännösten mukaan ole rekisteröinti- tai lupavelvollisia (osa 1 MW ≤ P < 5 MW)
  - Voivat edelleen jatkavat toimintaansa ilman rekisteröintiä tai lupaa 1.1.2029 saakka.
  - On rekisteröitävä tai on saatava ympäristölupa viimeistään 1.1.2029, jos haluaa jatkaa toimintaansa mainitun päivän jälkeen. Uutta PIPO- asetusta sovelletaan vuodesta 2030 alkaen, jolloin myös siirtyvät säännöllisen valvonnan piiriin.
- Edellä selostetusta johtuen siirtymäsäännösten valmistelussa on ollut haasteita

Kustannustehokkuusnäkökulmia

- Suurin osa MCP - direktiivin yksityiskohtaisista velvoitteista, kuten esimerkiksi kaikki päästöraja-arvot, pannaan täytäntöön asetustason sääntelyllä.
- MCP- direktiivin mukaisten päästöraja-arvojen kansallisesta täytäntöönpanosta aiheutuvien vuosipäästöjen arvioitu vähenemä 1000 t SO2, alle 1000 t NOx ja noin 1500 t pienhiukkasia. Ei voi arvioida olevan paikalliseen ilmanlaatuun yleistä merkittävää vaikutusta. Päästöjenvähennys-kustannuksiksi arvioitu noin 22 miljoonaa euroa
  - MCP - direktiivi on pakko panna kansallisesti täytäntöön, mutta sääntelyn kustannustehokkuuteen Suomen oloissa on jo direktiivin neuvotteluvaiheessa kohdistettu paljon kritiikkiä

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aikataulu on kiireinen

MCP – direktiivi tulisi saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä 17.12.2017 mennessä